

TALENT FORPLIGTER

MUSIKHANDLINGSPLAN 2015-2018

FORORD

Foto: Guillaume Lemoine/CC

Nu skal jeg betro Dem en alvorlig Sag. Ifald jeg kunde leve mit Liv om igen, vilde jeg piske alle Kunstnergriller ud af mit Hoved og gaa i Handelslære eller gøre et andet nyttigt Arbejde, hvoraf jeg til sidst kunde se et Resultat. Hvilken menneskelig Tilfredsstillelse maa det ikke være, naar en Mand om Aftenen kan lukke sin Butik eller sit Værksted, vide, at han har gjort et hæderligt og godt Arbejde, og faa sin rimelige Løn derfor. Men disse simple og ellers til en hver Tid gældende Tanker har ingen Gyldighed, naar Talen er om skabende Kunstnere. Man kan næsten sige tværtimod. Jo mere Umage man gør sig, jo ringere bliver faktisk Ens praktiske Situation. (Carl Nielsen)

Sådan sagde Carl Nielsen i forbindelse med sin 60 års fødselsdag i 1925, og det er ord, som vækker eftertanke nu i 2015, hvor vi fejrer hans 150 år. Ordene fortæller meget klart, at det koster noget at forfølge, udvikle, realisere og udfolde sit kunstneriske talent. Selv når det gøres på det absolut højeste niveau som af Carl Nielsen. Det er ikke nogen let vej at gå eller noget let liv at leve. Men vi er mange, der i dag priser os lykkelige for, at Carl Nielsen alligevel valgte kunstnervejen. Tænk, hvis vi skulle have undværet Helios ouverturen, der bliver spillet hver nytårsaften, operaen Maskerade, Sinfonia Espansiva ... eller sange som Jens Vejmand og Jeg ved en Lærkerede.

Også i dag er der unge musiktalenter, der gør en kompromisløs indsats og som lever og ånder for deres musik. Vi ser dem som børn på musikskolerne, senere på efterskoler og gymnasier og de bedste af dem på MGK og se-

nerne på konservatorierne. De ved, at de går ind til en usikker tilværelse, men de spiller, synger og komponerer, fordi de ikke kan lade være, og fordi det er det eneste, de vil. De eksperimenterer og afsøger nye muligheder, og de er ikke bange for den ensomhed, der ligger i at søge ind i sig selv, ind i talentet. Og hvor er de dog dygtige!

Jeg vil gerne dedikere min musikhandlingsplan til musikens unge talenter. Det sker ved at satse på talentudvikling, blandt andet på musikskolerne og andre steder i musikens fødekæde. For selv om der gøres en god indsats mange steder, kan vi godt tillade os at hæve ambitionsniveauet. Vi skal sikre, at børns og unges talenter opdages og udvikles i tide, og samtidig skal vi give de allerbedste af vore unge talenter nogle muligheder for at komme ud og frem i verden med deres musik.

Musikhandlingsplanen har fire indsatsområder:

1. Talentudvikling
2. Børn og unges møde med musikken
3. Spillesteder og transportstøtte
4. Skabende kunst – komponister og kunstnerisk udvikling

Mit håb og ønske er, at musikhandlingsplanen kan bidrage til, at lidt flere af nutidens unge talenter vil følge i Carl Niensens fodspor og således trodse hans eget råd om at piske kunstnergrillerne ud af hovedet. Det var nok et råd på skrømt, hans talent forpligtede og drev ham. Han havde i praksis heldigvis ikke noget valg, og derfor er hans livsværk i dag til alles glæde og berigelse.

Bertel Haarder
Kulturminister

INDSATSOMRÅDER

1. TALENTUDVIKLING

Musikområdet er i dag privilegeret med gode rammer for en fokuseret talentudviklingsindsats i form af musikskoler og musikalske grundkurser. Men også inden for den musikalske fødekæde er der behov for udvikling og nytænkning.

Der er ingen modsætning mellem at have fokus på bredde og fokus på elite. De to hensyn er lige vigtige og understøtter hinanden – for uden

bredde er der heller ikke nogen talentmasse. Afgørende for både bredde og elite er at sikre en stærk fødekæde, sådan at flere får mulighed for at udvikle deres kunstneriske evner og talent. Det er derfor vigtigt, at børn og unge fra en tidlig alder får mulighed for at stifte bekendtskab med de kunstneriske områder og fag – også som færdighedsudøvende fag.

Musikskolerne

Musikskolerne er for alle børn, som har lyst til at beskæftige sig med musik. Det kan ske på mange måder og gerne i samarbejde med folkeskolen. Samtidig er musikskolerne udklækningssteder for nye musiktalenter, som skal kunne udvikle sig og realisere deres potentiale. Der kan være gode grunde til at tænke nye tanker om både musikskolernes talentarbejde og breddearbejdet. Det vil også være relevant at se på, hvordan der kan gøres mere for at modvirke sociale skævheder i deltagerbetalingen, sådan at flere børn får mulighed for at gå på musikskole.

Talentudvikling for børn og unge

Musikskolerne og andre aktører gør en stor indsats for at udvikle børns og unges musiktalenter. Jeg vil gerne sikre, at talentudviklingsarbejdet kan fortsættes og udvikles, gerne i et samarbejde mellem musikskolerne og andre aktører, der arbejder med talentudvikling.

Musikkonservatorierne

Musikkonservatorierne optager studerende på baggrund af en konkret vurdering af den enkeltes kunstneriske evner, kunnen og talent. En af konservatoriernes vigtigste opgaver er at modne og bringe dette talent til fuld udfoldelse. Talentud-

viklingen på musikkonservatorierne må nødvendigvis ske i et tæt samspil med det omgivende musik- og koncertliv, som de studerende efterfølgende skal agere i. Konservatorierne har således ansvar for at være i løbende dialog med musikmiljøet for til stadighed at udvikle deres uddannelser med udgangspunkt i aktuelle behov.

Det er ligeledes vigtigt, at der udvikles nye musikpædagogiske løsninger, som kan frisætte potentialet i samarbejdet med folkeskolen, også her kan konservatorierne bidrage. Alle musikkonservatorierne har i dag indledt strategiske samarbejder med regionale professionshøjskoler om at udvikle relevante kursus- og efteruddannelses tilbud for folkeskolens musiklærere.

Den unge elite

Den unge elite yder de allerbedste af de nye musiknavne målrettet støtte til udvikling og gennemførelse af en international karriereplan, der f.eks. kan indeholde masterclasses, messedeltagelse, konkurrencer, markedsføringstiltag, mentorordninger, individuelle coachingforløb, konsulenthonorar og rejseudgifter. Ansøgere skal have højt kunstnerisk niveau og internationalt potentiale. Danske musikere og orkestre har med tilskud fra den unge elite fået sat ekstra skub i musikkarrieren, i Danmark og i udlandet.

MXD Music Export Denmark

MXD har til formål at fremme dansk eksport af populærmusik. Et stort antal kunstnere har fået afgørende hjælp til succesfulde gennembrud på in-

ternationale musikscener. Det er vigtigt, at MXD fortsat kan sikre danske kunstnere med et internationalt kvalitetsniveau adgang til livemiljøer uden for landets grænser.

INITIATIVER

- Der afsættes en pulje på 5,8 mio. kr. årligt i perioden til talentudvikling, som musikskoler og andre aktører kan søge til projekter, der fremmer talentudvikling. Relevante aktører ud over musikskolerne kan f.eks. være børneorkestre eller -ensembler, børnekor, garder eller musikakademier m.fl. Det afgørende kriterium for puljen er kvalitet og ambition i talentudviklingen. Puljen fordeles af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik, der fastsætter de nærmere støttekriterier.
- Der nedsættes en tænketank med kombineret fokus på bredde og talent. Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musiks anbefalinger om musikskolerne inddrages i arbejdet. Tænketanken skal blandt andet komme med ideer og anbefalinger om talentudvikling, musikskolernes samarbejde med folkeskolen og uddannelse af musikpædagoger samt et konkret forslag til, hvordan man kan indføre indkomstregulering af deltagerbetaling til musikskolerne. Tænketanken skal også se på mulighederne for, at der i takt med udviklingen kan dannes nye musikpædagogiske løsninger på musikskolerne, der kan frisætte potentialet hos flere børn og unge.
- Landsdelsorkestrene forpligtes i de kommende rammeaftaler til at gøre en aktiv indsats for talentudvikling. Det kan eksempelvis ske ved at samarbejde med konservatorierne om konkrete projekter.
- Musikkonservatorierne skal løbende udvikle deres samarbejdsrelationer med aktører i musiklivet i såvel Danmark som i udlandet om talentudviklingen, f.eks. ved at udvikle fællesprojekter og praktikmuligheder for de konservatoriestuderende. Musikkonservatorierne skal også gennemføre udviklings- og samarbejdsprojekter med centrale aktører i den institutionaliserede musikundervisning og arbejde målrettet mod at udvikle kvaliteten og relevansen af de musikpædagogiske uddannelser.
- Den unge elite styrkes med 2,5 mio. kr., som indføres i 2016, 2017 og 2018. Herved opnår ordningen tæt på en fordobling i forhold til musikhandlingsplanen i 2012. Samtidig udvides Den unge elite til at omfatte alle musikalske genrer, så den fremover også dækker pop og rock foruden klassisk, jazz og folk.
- Kulturministeriets støtte til MXD videreføres med 4 mio. kr. om året.

2. ANDRE INITIATIVER FOR BØRN OG UNGE

Sangens Hus og sangkraftcentrene

Sangens Hus har aktiv deltagelse af et stort antal toneangivende nationale sangaktører fra et bredt udsnit af sangverdenen i Danmark og fremmer sangen gennem professionelle projektledere, der formår at udvikle og gennemføre sangprojekter med høj kvalitet og effekt. Aktuelt arbejder Sangens Hus på at realisere 28 konkrete projekter, der skal fremme sangen i hele landet, blandt andet gennem en national opkvalificering af musiklærere i folkeskolen.

Syngelyst

Syngelyst blev etableret som projekt i 2009, bl.a. med støtte fra Kulturministeriet. Syngelyst har udviklet to væsentlige kampagnedage, der involverer skoler, daginstitutioner, kirker, musikskoler og biblioteker over hele landet med fokus på den rolle, som sangen har hos børn og unge. Derudover har Syngelyst to projekter til unge: Sangskriverværksted og Ung kunst på nettet. Samtidig har Syngelyst involveret sig i og samarbejdet med forskellige etablerede projekter: Sang for børn i forbindelse med Jazzfestival, sangkor til COP15, sangkor på FDF-lejr, Carl Nielsen-sange til skolebrug m.m.

INITIATIVER

- Kulturministeriet støtter fortsat Sangens Hus og sangkraftcentrene med 2 mio. kr. om året til og med 2017.
- Kulturministeriet støtter fortsat Syngelyst i tre år med 0,5 mio. kr. om året.
- Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik afsætter en pulje på 2 mio. kr. til projekter, der skal styrke læring og aktiv musikudøvelse for børn og unge i organiserede og selvorganiserede miljøer, herunder musiklejre.

3. SPILLESTEDER OG TRANSPORTSTØTTE – FOKUS PÅ TALENTUDVIKLING

De 19 regionale og 170 honorarstøttede rytmiske spillesteder formidler rytmisk livemusik til et stort publikum i hele landet. Spillestedsstøtten suppleres af en særskilt transportstøtteordning, som sikrer, at kunstnere kan optræde i hele lan-

det, uanset geografiske afstande. Sådan skal det fortsat være. Men spillestederne har også et ansvar for talentudviklingen inden for den rytmiske musik, og det vil blive et fokusområde i de kommende aftaler med de regionale spillesteder.

INITIATIVER

- Det historisk høje niveau for tilskud til de regionale spillesteder fastholdes, dvs. musikhandlingsplanen fordeler årligt 7 mio. kr. til de regionale spillesteder.
- Til gengæld skal spillestederne øge deres indsats for talentudvikling og vækstlagsarbejde. Der sigtes mod, at 5 mio. kr. årligt af musikhandlingsplanens støtte til de regionale spillesteder primært skal styrke arbejdet med talentudvikling og vækstlag. Dette indpasses i aftalerne med de regionale spillesteder. I den forbindelse opfordres Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik til at drøfte tilskudsstrukturen med spillestederne.
- Honorarstøtten fortsætter på samme høje niveau, dvs. der afsættes fortsat 7,2 mio. kr. årligt til de honorarstøttede spillesteder, således at der også fremover kan være et fint forgrenet net af spillesteder, der dækker hele landet.
- Transportstøtten fortsætter på samme høje niveau, dvs. der afsættes fortsat 4,5 mio. kr. årligt til transportstøtten.

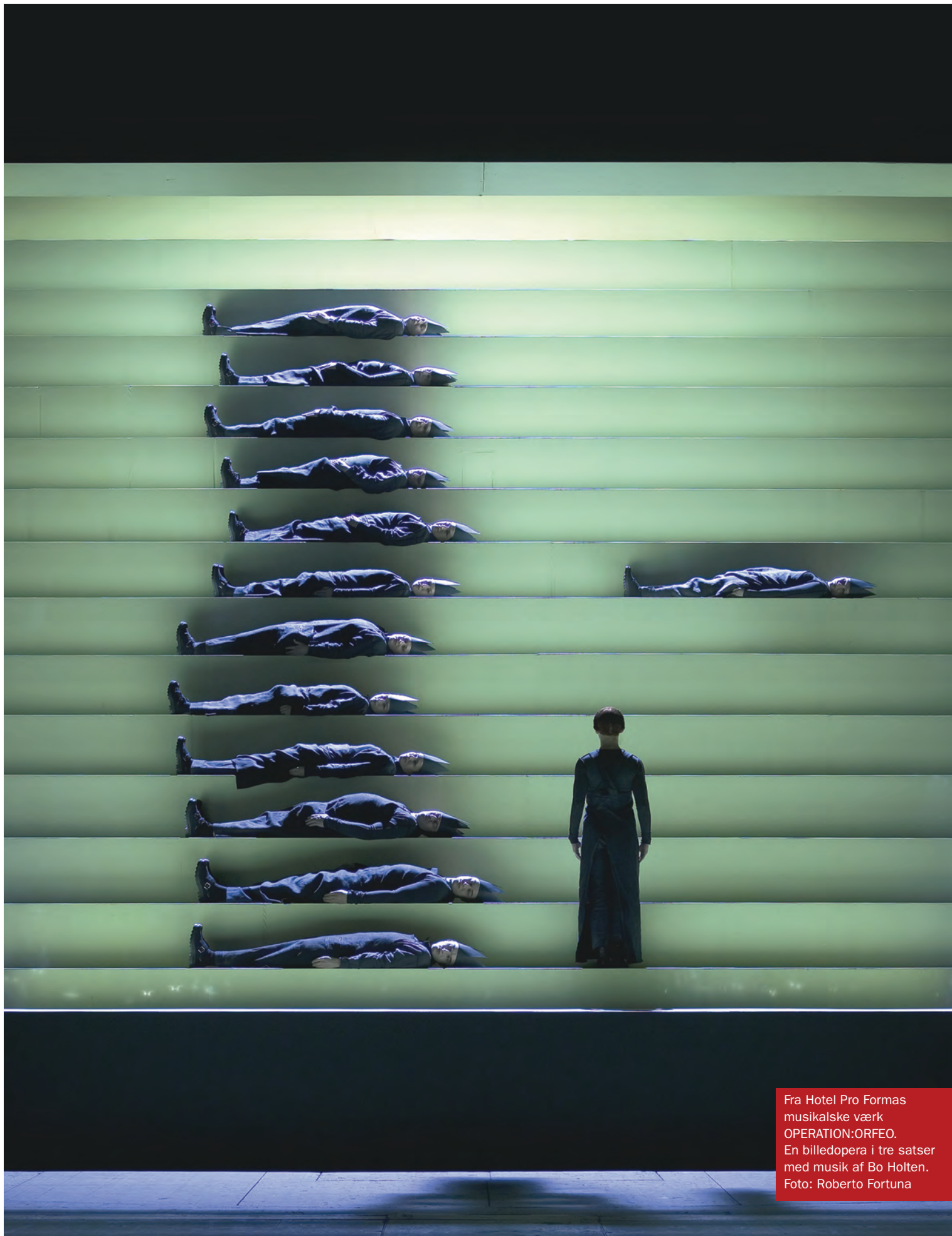
4. SKABENDE KUNST – KOMPONISTER OG KUNSTNERISK UDVIKLING

Det musikalske landskab fornyer sig konstant, og nye genrer opstår, fordi komponister inden for både det rytmiske og det klassiske område hele tiden udvider rammerne for den skabende musik. Samtidig indgår den skabende musik i stigende grad i kunstprojekter sammen med andre kunstarter som eksempelvis litteratur samt scene- og billedkunst. Statens Kunstfonds Legatudvalg for Musik oplever, at den kunstneriske kvalitet fra både nye og etablerede talenter er høj og ser ud til fortsat at være stigende. Derfor er der brug for at fortsætte og øge den satsning på ny skabende musik, som blev indført med den seneste musikhandlingsplan i 2012.

Kulturministeriets pulje til kunstnerisk udviklingsvirksomhed på de kunstneriske uddannelser har blandt andet givet konservatorierne bedre muligheder for at igangsætte målrettede udviklingsprojekter til gavn for musikken og for talentudviklingen. En evaluering af puljens foreløbige resultater i 2015 har vist, at der er opnået ny relevant viden inden for fagområdet og på uddannelserne samt udviklet bredere faglige netværk. Udviklingsprojekterne bidrager blandt andet med ny viden om musikskabelse og musikforståelse både inden for klassisk og rytmisk musik.

INITIATIVER

- Musikhandlingsplanens indsats for ny skabende musik fordobles, idet der afsættes 2 mio. kr. årligt til Statens Kunstfonds Legatudvalg for Musik til komponister og sangskrivere.
- Der afsættes fortsat 3 mio. kr. om året til kunstnerisk udviklingsvirksomhed på de kunstneriske uddannelser.

Fra Hotel Pro Formas
musikalske værk
OPERATION:ORFEO.
En billedopera i tre satser
med musik af Bo Holten.
Foto: Roberto Fortuna

ØKONOMIOVERSIGT

Øversigt over ny og gammel musikhandlingsplan

	Musikhandlingsplan 2012-2015	Ny musikhandlingsplan 2015-2018
Videreførte puljer		
Regionale spillesteder *	28	28
Honorarstøtte til spillesteder	28,8	28,8
Transportstøtte **	19,2	18
Music Export Denmark	16	16
Syngelyst ***	1,5	1,5
Den unge elite ****	4	6,5
Komponister ****	4	8
Kunstnerisk udviklingsvirksomhed	12	12
Puljer der omdefineres		
Talentpulje på musikskolerne	23,2	
Nye puljer		
Talentudvikling	-	23,2
Tænketaank for musikskolerne	-	0,5
Sangens Hus og Sangkraftcentre*****	-	4
I alt mio. kr.	136,7	146

* 7 mio. kr. af bevillingen er videreførte midler fra musikhandlingsplanen 2012-2015. Videreførelsen frigør 7 mio. kr. til forøgelse af bevillingen til komponister og sangskrivere, til styrkelse af den unge elite samt tænketank for musikskoler.

** I musikhandlingsplanen 2012-2015 suppleredes transportstøtten med videreførte uforbrugte midler på 1,2 mio. kr. fra tidligere musikhandlingsplaner. I den nye musikhandlingsplan er den årlige bevilling fortsat på samme niveau, dvs. 4,5 mio. kr.

*** Syngelyst er en treårig bevilling og udløber i 2017

**** Styrkelsen muliggøres af den ovenfor under * nævnte videreførelse.

***** Eksisterende initiativ, som udløber i 2017. Initiativet var ikke med i musikhandlingsplanen 2012-2015.

Fra Musikteatret SAUMs
opsætning af kammer-
operaen IS-SLOTTET.
Komponist Magnar Åm.
Foto: SAUM

**TALENT FORPLIGTER
MUSIKHANDLINGSPLAN 2015-2018**

Publiceret af Kulturministeriet november 2015

Publikationen kan hentes på
www.kum.dk

Grafisk produktion: Stæhr Grafisk
Tryk: KaiLow A/S

Forsidefoto: Colourbox